جایگاه بینه در میقاتیت

در وسائل روایت پنجم را ببینید؛ البته سندش صحیحه نیست. ان شاءالله بررسی میکنیم.

> **سمعت أبا جعفر محمد بن علي عليه السلام يقول: صم حين يصوم الناس، وأفطر حين يفطر الناس، فان الله عز وجل جعل الأهلة مواقيت**[1]

«فان الله» خیلی ظهور قشنگی دارد در اینکه مسأله مواقیت در شرع خدای متعال خیلی پررنگ است. چون میقات است، «صم حین یصوم الناس و افطر حین یفطر الناس فان الله جعل الاهلة مواقیت».

شاگرد: اگر برای ما بینه قائم شود، ولی همه مردم اتفاق نظر دارند که رؤیت نشده و فردا اول ماه نیست، در اینجا که دیگر شک نداریم که فردا اول ماه است.

استاد: مرحوم شیخ چه فرمودند؟ این جور نیست که شک نداشته باشیم. شیخ الطائفه فرمودند، فتوای ایشان است و تکرار هم میکنند و میگویند اگر هوا صاف است، بینه مجزی نیست. این فتوای شیخ است. الآن هم در عروه و مستمسک بحث میکنند. با یک زحمتی الآن فتوا مستقر شده بر اینکه اگر دو شاهد عادل شهادت بدهند کافی است. ولی همان کلیات اینجا میآید؛ اگر دو شاهد عادل شهادت دادند اما موجب ظن نوعی نبود. ظن نوعی بر خلافش بود. یا ظن شخصی بر خلافش بود، حجیت دارد یا ندارد؟ همه آن بحثها دوباره تکرار میشود.

شاگرد: آقایان به نتیجه میرسند که به بینه ثابت میشود.

استاد: حتی یک سالی اینطور شد. وقتی شارع فرموده دو شاهد عادل شهادت دادند، دیگر شهادت دادهاند. شارع نگفته از آنها بپرسید کجا دیدهاید؟! لبههای هلال بالا بود؟ پایین بود؟ آن دو شاهد را در یک اتاق ببرید، یکی میگوید لبه هایش بالا بود و دیگری میگوید لبه هایش کج بود؛ تعارض میشود. شارع اینها را از ما نخواسته است.

شاگرد: این یک نحو دخل و تصرف شارع است.

استاد: نه، ما از اینها بحث کردهایم. همان جا عرض کردم در موردی میپذیریم که بینه و عادل کار را تمام میکند که میقاتیت تضمین شود. اتفاقا در جمع بین روایات همین را گفتیم. لذا جالبی آن این است که وقتی دو شاهد برای حاکم شرع شهادت میدهند، مرجع میگوید فردا عید است. همه هم عید میگیرند. در این مشکلی نداریم. شرع هم آسان گرفته است. شارع نیامده که شریعت را سخت کند. دو شاهد عادل شهادت دادند، هوا هم صاف بود، بعد حاکم گفت و همه هم گرفتند. در این مشکلی نیست. اما اگر دو شاهد شهادت دادند و دو نفر دیگر ایستاده بودند و گفتند این ها اشتباه می کنند، قبول نکردند و اختلاف افتاد، اینجا هم میگویید تمام است و از آنها نپرسید؟! شما استفتاء کنید. این معنا مهم است. یعنی با اینکه هوا صاف بود دو شاهد گفتند که ما دیدیم اما

متخصصین خبره آن جا میگویند «توهموا».

---

[1] وسائل الشيعة - ط الإسلامية ونیسنده : الشيخ حرّ العاملي جلد : ۷ صفحه : ۲۱۲

بازبینی #3
ایجاد شده 29 نوامبر 2025 15:20:31 توسط ... .
به روزرسانی شده 25 فوریه 2026 15:56:36 توسط ... .